

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Әл-Фараби кітапханасы

Виртуалды көрме Виртуальная выставка

15 сәуір 2022 ЖЫЛ

Ғарифолла Есім 75 жаста

Ғарифолла Есім - ғалым, философия ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының академигі, абайтанушы.

1947 жылы 15 сәуірде Павлодар облысы, Лебяжі ауданындағы Жалтыр көлінің шығыс жағалауындағы шағын ауылда туған. 1970 жылы Семейдің педагогикалық институтының филология факультетін үздік бітіріп, сонда философия және саясаттану кафедрасында оқытушы болып орналасқан. 1973 жылы В. И. Ленин атындағы Мәскеудің Мемлекеттік университетінде зерттеуші-стажер болып білімін жетілдірген. 1974-1977 жылдар аралығында С. М. Киров атындағы ҚазМУдің философия және экономика факультетінде аспирантурада оқып, 1987 жылы осы факультеттің ғылыми кеңесінде «Диалектикалық және тарихи материализм» мамандығы бойынша кандидаттық диссертация қорғаған.

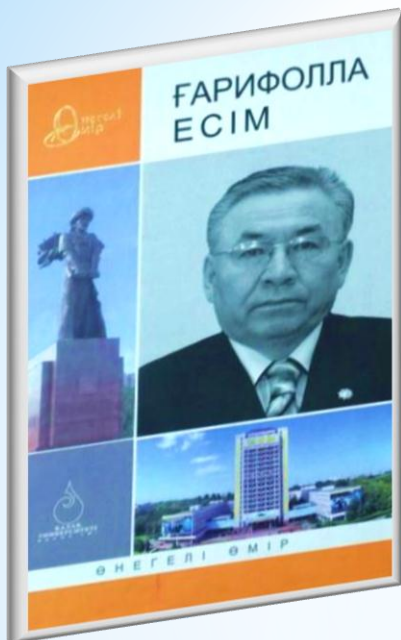

Көрменің мақсаты:
Ғалымның өмірі мен
ғылымдағы еңбек жолын
оқырмандарға таныстыру

Қысқаша өмір баяны

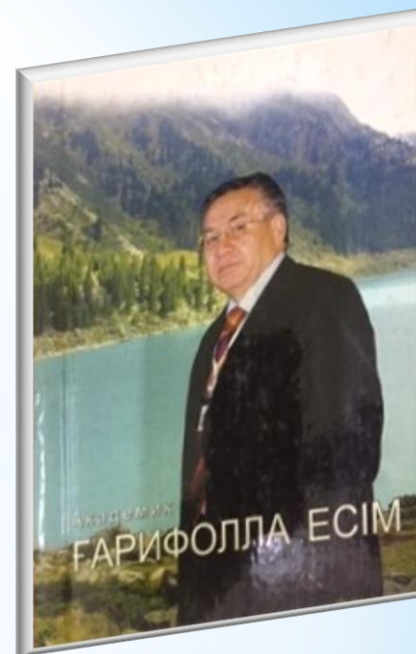
- 1970 - Семей педагогикалық институтының филология факультетін бітірген.
- 1973 - жылы В. И. Ленин атындағы Мәскеудің Мемлекеттік университетінде зерттеуші-стажер болып білімін жетілдірген.
- 1974-1977 жылдар аралығында С.М.Киров атындағы ҚазМУ-дің философия және экономика факультетінде аспирантурада оқып, 1987 жылы осы факультеттік, ғылыми кеңесінде «09.00.01 - диалектикалық және тарихи материализм» мамандығы бойынша кандидаттық диссертация қорғаған.
- 1977-91 - Семей педагогикалық институтының доценті, кафедра меңгерушісі, көркемсурет-графика факультетінің деканы;
- 1991-92 - Философия және құқық институтының аға ғылыми қызметкері;
- 1992-98 - Алматы мемлекеттік университетінде декан қызметтерін атқарған.
- 1998 жылдан осы университеттің философия және ғылым методологиясы кафедрасының меңгерушісі.
- 2001 жылдан Әл-Фараби атындағы ҚазМУ-дің философия және саясаттану факультетінің деканы қызметтерін атқарған.
- Қазір Қазақстан Республикасы Парламент Сенатының депутаты.

«Өнегелі өмір» мемлекет және қоғам қайраткері , көрнекті дінтанушы, философия ғылымдарының докторы, профессор , Ұлттық ғылым академиясының академигі Ғарифолла Есімнің 70 жасқа толған мерейтойына орай шыққан.

Ілкімді ізденіс пен зерделі зерттеу нәтижесінде дүниеге келген бұл сүбелі еңбекте қазақ руханиятының толағай тұлғасы, ұлы ақын, әлемдік деңгейдегі ойшыл Абай Құнанбайұлының шығармаларындағы теңіздей терең ой , астарлы ақиқат, тылсым да тұңғыық сырлар туралы тұжырым- пайымдар жасалған.

Бұл кітап Ғарифолла Есімнің өмірі мен еңбектерінің библиографиясына арналған.

Шығармашылығы:

Есімов 20 ғасырдың 80-жылдары әдеби сынға белсене араласып, республикалық мерзімді басылымдарда:

«Кейіпкер философиясы»

«Еліктеу философиясы: күнгейі мен көлеңкесі»

«Жаңаша ойлау және әдебиет»

«Жаңаша ойлау — диалектикалық ойлау»

«Ескіше, жаңаша және қазақша ойлау», т. б. мақалалар жариялады.

Оның «Хакім Абай» кітабында ол герменевтикалық тәсілді қолдана отырып, Абай шығармаларын талдады, оқырман ұғымына ауыр өлең мәтіндеріне түсініктемелер жасады.

Сондай-ақ, Есімов саясат, мәдениет және әлеуметтік тұрмыс мәселелеріне арналған 300-ден аса публицистикалық, ғылыми-танымдық мақалалар жазды. Соңғы кездері қазақ әдебиетіндегі соны үрдіс — философиялық новелла, эссе жанрында еңбектеніп жүр. Философиялық проза жанрында жазылған.

«Таңсұлу»

«Күнә»

«Көсем-Көкжал»

«Бөгде сезім», т. б. туындылары бар.

Әл-Кинди, ибн Туфейл, ибн Рушд, ибн Араби, әл-Ғазали, Халел Жебран, Мұхаммед Икбал сынды шығыс ойшылдарының шығармаларын қазақ тіліне аударған

«Құрмет» орденінің кавалері.

Мақалалары:

Есім А. Асыл азамат туралы сөз / А. Есім // *Aiqyn*. - 2020. - 22 қаңтар.

Есім Ғ. Адам дағдарысы: Шыңғыс Айтматов / Ғ. Есім // *Aqiqat*. - 2021. - № 6. - 4-10 б.

Есім Ғ. Барды бағалағаннан артық байлық жоқ / Ғ. Есім, әңгімелескен Ж. Кемелжан // *Jas qazaq*. - 2020. - желтоқсан

Есім Ғ. Ел ағалары / Ғ. Есім // *Almaty aqshamy*. - 2020. - 8 қыркүйек.

Есім Ғ. Ел ағалары / Ғ. Есім // *Қазақ үні*. - 2020. - 19 қазан.

Есім Ғ. Ер қазақ / Ғ. Есім // *Almaty aqshamy*. - 2021. - 9 қаңтар.

Есім Ғ. Жас ұрпаққа үміт сыйлады / Ғ. Есім // *Astana aqshamy*. - 2021. - 18 желтоқсан (№ 149).

Есім Ғ. Жаңа кезең басталды... / Ғ. Есім // *Aiqyn*. - 2020. - 17 қаңтар.

Есім Ғ. Империя күйреуінің куәгерімін / Ғ. Есім // *Egemen Qazaqstan*. - 2021. - 25 мамыр (№ 96).

Есім Ғ. Құ - ұлт рухын өрлетеді / Ғ. Есім // Білімді ел - Образованная страна. - 2021. - 6 тамыз (№ 29).

Есім Ғ. Мінез (отыз тоғызыншы сөз) / Ғ. Есім // *Astana aqshamy*. - 2020. - 8 қыркүйек.

Есім Ғ. Ғұлама Әбу Насыр әл-Фараби / Ғ. Есім // *Aqiqat*. - 2020. - Ст. № 3. - 4-7 б.

Есім Ғ. Мінсіз сөзді кім айтпақ? / Ғ. Есім // *Ana tili*. - 2022. - 3-9 ақпан (№ 5).

Есім Ғ. Пәлсапа - Бекзат сана / Ғ. Есім // *Egemen Qazaqstan*. - 2020. - 7 сәуір.

Есім Ғ. Тепе-теңдік немесе нөл туралы пәлсапа / Ғ. Есім // Egemen Qazaqstan. - 2020. - 19 тамыз.

Есім Ғ. Университет - жаңаша ойлау алаңы / Ғ. Есім // Қазақ үні. - 2021. - 17 мамыр (№ 19-20).

Есім Ғ. Хәкімді жаңаша тануға жетелейді / Ғ. Есім // Egemen Qazaqstan. - 2020. - 10 қаңтар.

Есім Ғ. Хәкім Аба және қазіргі заман / Ғ. Есім // Туған тіл. - 2020. - № 4. - 5-10 б.

Есім Ғ. Шима философиясы / Ғ. Есім // Aқиқат. - 2020. - № 2. - 4-11 б.

Есім Ғ. Шындық пен өтірік / Ғ. Есім // Egemen Qazaqstan. - 2021. - 16 сәуір.

Есім Ғ. Ғәділет сезім / Ғ. Есім // Astana aqshamy. - 2020. - 24 қараша.

Есім Ғ. Ғылымды ілгерілету маңызды / Ғ. Есім // Egemen Qazaqstan. - 2020. - 23 желтоқсан.

Есім Ғ. Ғұлама Әбу Насыр әл-Фараби / Ғ. Есім // Egemen Qazaqstan. - 2020. - 6 ақпан.

**Есім Ғ. Қазақтың намысын оятып, үміт шамын жаққан - Аба / Ғ. Есім, сұхбаттасқан
Ж. Наурызбайұлы // Қазақ үні. - 2020. - 11 қараша.**

Есім Ғ. Қазақша ойлау, қайдасың? / Ғ. Есім // Astana aqshamy. - 2021. - 26 қазан (№ 126).

Есім Ғ. Қазақша ойлау, қайдасың? / Ғ. Есім // Egemen Qazaqstan. - 2021. - 7 қазан (№ 190).

**Есім Ғ. "Қала күн көріп жатқанымызға таңғаламын..." / Ғ. Есім; әңг. Ж. Кемелжан
// Қала мен дала. - 2020. - 4 желтоқсан.**

Есім Ғ. Өрісті өнеге / Ғ. Есім // Egemen Qazaqstan. - 2020. - 23 қазан.

Есім Ғарифолла. Хәкім Аба және қазіргі заман / Есім Ғарифолла // Ақын. - 2020. - 25 ақпан

Ол туралы баспа беттеріне жарияланған мақалалар :

1(574)(063) А24

"Адамзаттың бәрін сүй, баурым деп ..." респ. ғылыми-әдістемелік конф. (4 ; 2017 ; Алматы).

Көрнекті қоғам қайраткері, жазушы, ҚР ҰҒА академигі Ғарифолла Есімнің 70 жылдық мерейтойына арналған IV Фараби оқулары аясындағы

"Адамзаттың бәрін сүй, бауырым ..." Республикалық ғылыми-әдістемелік конференциясының материалдары : жинақ / О. Сәбден,

А. Т. Құлсариева, А. Р. Масалимова [және т. б.] ;

ҚР Білім және ғылым м-гі, әл-Фараби атын ҚазҰУ.

- Алматы : Қазақ ун-ті, 2017. - 103 б.

Ю3(2К)7я1 А38

Академик Ғарифолла Есім : библиогр. көрсеткіш / әл-Фараби атын. ҚазҰУ.

- Алматы : Қазақ ун-ті, 2007. - 135 б.

1(574)(092)Есім Е87

Ғарифолла Есім : / бас ред. Ғ. М. Мұтанов; ред. жұмыс тобы: Б. Ө.

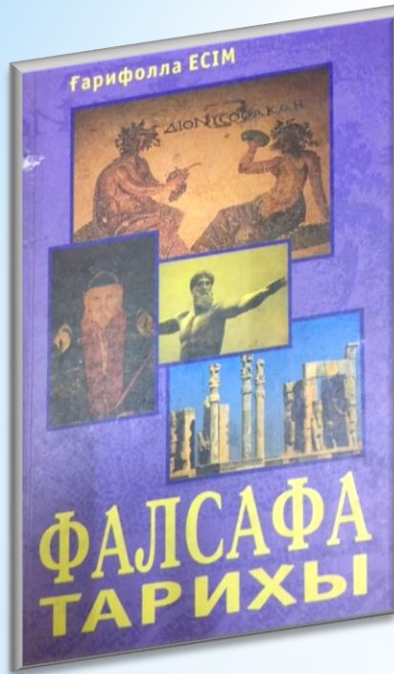
Жақып, З. А. Мансұров; ред. Ә. Р. Масалимова, А. Т. Құлсариева,

А. Д. Құрманалиева, Р. С. Есім, Ә. Н. Нұрлан; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ.

- Алматы : Қазақ ун-ті, 2017. - 399 б. : сур. - (Өнегелі өмір ; шығ. 105.)

Ю3(2К)7 Қ17

Қазақ елі - мәңгілік : жазушы, акад., профессор Ғ. Есімнің 60-жылдық мерейтойына арн. дөңгелек үстел материалдары / әл-Фараби атын. ҚазҰУ ; құраст. А. Құлсариева. - Алматы : Қазақ ун-ті, 2008. - 239б.

**Бұл кітапта тұңғыш рет
фалсафа тарихы баяндалған.**

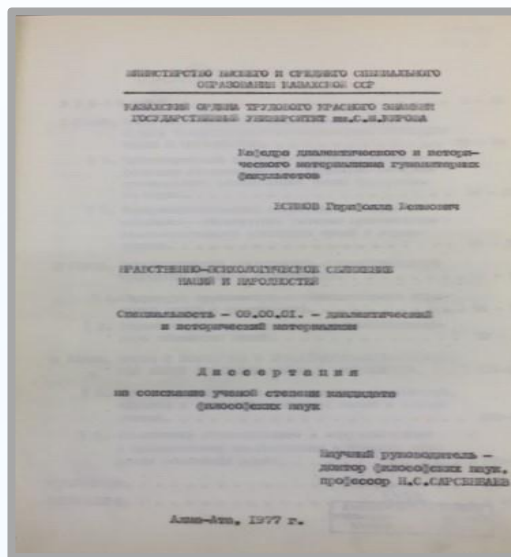
**Қазақ философиясының
тарихына арналған
еліміздегі тұңғыш оқулық.**

**«Сана болмысы» қазіргі
заманның өзекті саяси-
философиялық,
дүниетанымдық
мәселелері баяндалған.**

Философиялық арнадағы шығармалары топтастырылған.

Есимов, Гарифолла Есимович
Нравственно-психологическое сближение наций и народностей : Дис... на соиск. учен. степ. канд. филос. наук / Науч. рук. Н. С. Сарсенбаев; КазГУ им. С. М. Кирова ; Алматы. 1977. - 171 с.

«Дін философиясы» дін туралы философиялық көзқарастардың даму тарихы, діннің негізгі заманауи философиялық концепциялары сипатталған.

«Қазақ ренессансы» егеменді еліміздің дүниетанымы, саясаты және философиясы туралы жазылған

ЕҢБЕКТЕРІ:

Ю3(2К)51

Е 87

**Есім, Ғарифолла. Абай туралы философиялық трактат : монография .
- Алматы : Қазақ ун-ті, 2004. - 83 б.**

Ю3(2К)

Е 87

**Есім, Ғарифолла. Адам-зат : философиялық эсселер кітабы .
- Астана : Ақарман, 2008. - 381 б.**

894.342(с)-3

Е 87

**Есім, Ғарифолла. Адам-зат : эсселер, новеллалар, зерттеулер .
- Астана : Фолиант, 2002. - 310 б.**

2-1(075.8)

Е 78

**Есім, Ғарифолла. Дін философиясы : оқу құралы .- әл-Фараби атын. ҚазҰУ.
- Алматы : Қазақ ун-ті, 2018. - 89 б.**

Ю3(2К)

Е 87

**Есім, Ғарифолла. Даналыққа құштарлық : монография.
- Семей ; Новосибирск: Талер-Пресс, 2007. - 522 б.**

Ю3

Е 87

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : Философиялық проза.
- Алматы : Ғылым. - 1998. – 4-кітап. - Алматы : Ғылым, 1998. - 278 б.**

**Ю3
Е 81**

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы.- Қазақ ун-ті. - 2007.
- 10-шы кітап. - [б. м.]. - 329б.**

**Ю3
Е 81**

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы .- Қазақ ун-ті. - 2008.
- 11-ші кітап. - [б. м.]. - 359 б.**

**32.001:ЮО
Е 81**

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : жинақ .
-Алматы : Қазақ ун-ті. - 2013. - 13-кітап. - 331, б.**

**Ю3
Е 78**

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : саясат пен мәдениет туралы ойлар .
- Алматы : Қазақ ун-ті. - 2015. -14-кітап. – 377 б.**

**1(091)(035.3)
Е 78**

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : саясат пен мәдениет туралы ойлар.
- Алматы : Қазақ ун-ті. - 2017. - 15-кітап. - 419 б.**

**1(091)(035.3)
Е 86**

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : (Саясат пен мәдениет туралы ойлар).
- Алматы : Қазақ ун-ті. - 2018. - 16-кітап. - 551 б.)**

**1(091)(035.3)
Е 86**

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : (Саясат пен мәдениет туралы ойлар).
- Алматы : Қазақ ун-ті. - 2019. - 17-кітап. - 479 б.)**

1(091)(035.3)

Е 78

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : (саясат пен мәдениет туралы ойлар).
- Алматы : Қазақ ун-ті. - 2020. - 18-кітап. - 393 б.**

1(091)(035.3)

Е 86

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : саясат пен мәдениет туралы ойлар.
- Алматы : Қазақ ун-ті. - 2021. - 19-кітап. - 438 б.**

Ю3

Е 81

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : (саясат пен мәдениет туралы ойлар).
- Алматы : Ғылым. - 1996. - 2-кітап. - 203 б. 377 б.**

Ю3

Е 81

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : (саясат пен мәдениет туралы
ойлар). - Алматы : Ғылым. - 1997. - 3-кітап. - 226 б.)**

Ю3

Е 81

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : (саясат пен мәдениет туралы ойлар).
- Алматы : Ғылым. - 1998. - 5-кітап. - 307 б.**

Ю3

Е 81

**Есім, Ғарифолла. Сана болмысы : (саясат пен мәдениет туралы ойлар)
- Алматы : Ғылым. - 2001. - 6-кітап. - 241, б.**

32.001:1

Е 78

**Есім, Ғарифолла. Саяси философия : ойлар, тұжырымдар .
- Алматы : Ел-шежіре, 2006. - 255 б.**

32.001:ЮО

Е 78

**Есім, Ғарифолла. Саяси философия : акме-қоғам мәселелері .
- Астана : Елорда, 2009. - 373 б.**

894.342(с)-3

Е 87

Есім, Ғарифолла. Социализм - кінә және күнә туралы роман. Жақсы адам және тағдыр : новеллалар . - Астана : Елорда, 2011. - 283 б.

821.512.122-84(081)

Е 86

Есім, Ғарифолла. Таным көкжиегі : жинақ . - Астана : Л. Н. Гумилев атын. ЕУ, 2016. - 105 б.

894.342.09

Е 87

Есім, Ғарифолла. Тұлғалар - қаламгерлер : жинақ . - Астана : Фолиант, 2013. - 420, [4] б.

ЮЗя73-1

Е 87

Есім, Ғарифолла. Фалсафа тарихы : оқулық-хрестоматия . - Алматы : Ы. Алтынсарин атын. қаз. білім акад. респ. бас. каб., 2000. - 278 б.

1(091)(076.6)

Е 78

Есім, Ғарифолла. Фалсафа тарихы : оқулық-хрестоматия. - 2-бас. - Алматы : Раритет, 2004. - 301 б.

130.2:821.512.122(092)Абай

Е 87

Есім, Ғарифолла. Хакім Аба : жинақ . - Астана : Фолиант, 2012. - 395 б.

ЮЗ(2К)

Е 87

Есім, Ғарифолла. Қазақ ренессансы : жинақ / Ғ. Есім. - Алматы : Қазақ ун-ті, 2006. - 89, [1] б.

1(091)(574)(075.8)

Е 78

Есім, Ғарифолла. Қазақ философиясының тарихы : ЖОО студенттеріне арн. оқулық / Ғ. Есім ; ҚР Білім және ғылым м-гі, әл-Фараби атын ҚазҰУ. - Алматы : Қазақ ун-ті, 2006. - 214, [2] б. - Библиогр.: 213-214 б.

**Ю3
Е 87**

Есімов, Ғарифолла. Сана болмысы : саясат пен мәдениет туралы ойлар / Ғ. Есімов. - Алматы : РИМП "Эксито", 1994. - 223, [1] б.

**Ю3
Е 87**

Есімов, Ғарифолла. Сана болмысы : саясат пен мәдениет туралы ойлар / Ғ. Есімов. - Алматы : Ғылым. - 2002. - 7-кітап. - 271, [1] б.

**Ю3
Е 81**

Есімов, Ғарифолла. Сана болмысы : жинақ / Ғ. Есімов. - Алматы : Қазақ ун-ті. - 2004. - 8-кітап. - 330, [2] б.

**Ю3
Е 81**

Есімов, Ғарифолла. Сана болмысы : жинақ / Ғ. Есімов. - Алматы : Қазақ ун-ті. - 2005. - 9-кітап. - 308, [2] б.

**894.342(с)-3
Е 87**

Есімов, Ғарифолла. Санадағы таңбалар : жинақ. – Алматы : МПМИ РК, 1994. - 199, б.

**130.2:821.512.122(092)Абай
Е 87**

Есімов, Ғарифолла. Хакім Аба : даналық дүниетанымы. - Алматы : Атамұра, 1994. - 198 б.

**001(09)(02)
Ғ 96**

Ғылым тарихы мен философиясы : оқулық / Т. Ғабитов, Ғ. Есім, Ж. Алта ; ҚР Білім және ғылым м-гі. - Алматы : Раритет, 2008. - 362 б.

1(574)(08)

Қ 17

Қазақ философиясы мен өркениетінің мәселелері :
Қазақстандық даму үлгісінің филос.-мәдениеттанымдық парадигмасы
(Қазақ елі - Жерұйық) : ғылыми жоба аясында /
ҚР Білім және ғылым м-гі, әл-Фараби атын.
ҚазҰУ ; құраст.: Ғ. Есім, А. Құлсариева, А. Масалимова.
- Алматы : Қазақ ун-ті, 2011. - 339 б.

Ю3(2К)

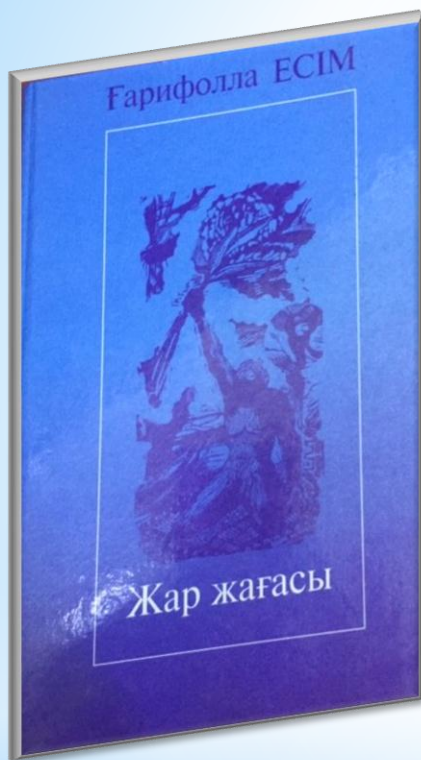
Қ 17

Қазақ ұлтынан қазақ еліне : мақалалар жинағы /
Ғ. Есім, А. Құлсариева, Г. Сұлтанбаева ; Әл-Фараби атын.
ҚазҰУ. - Алматы : Қазақ ун-ті, 2010. - 297 б.

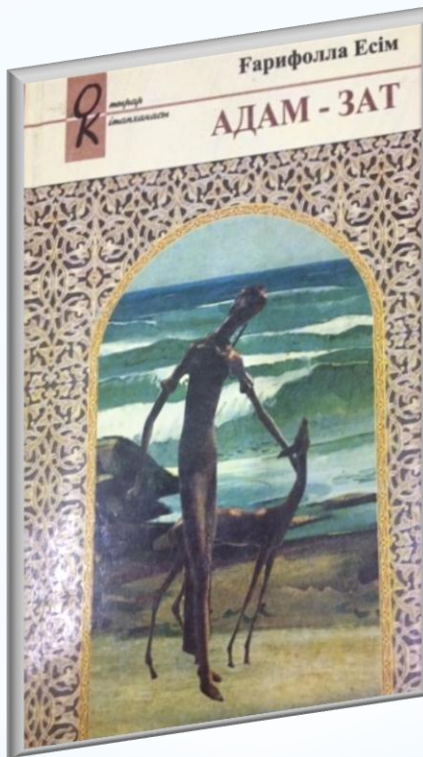
Ю3(0)

Ә 52

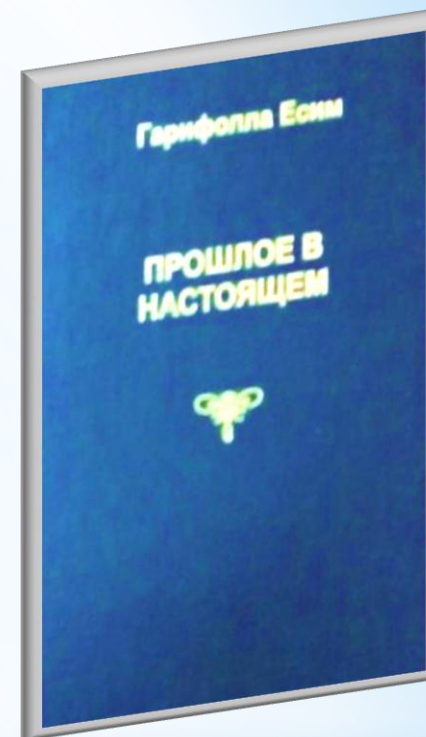
Әлемдік философиялық мұра : 20 томдық / [құраст.:
Ғ. Есім, Н. Байтенова]. - Алматы : Жазушы. - 2005. - 5-т. :
Ортағасырлық діни философия. - 558 б. - (Мәдени мұра)

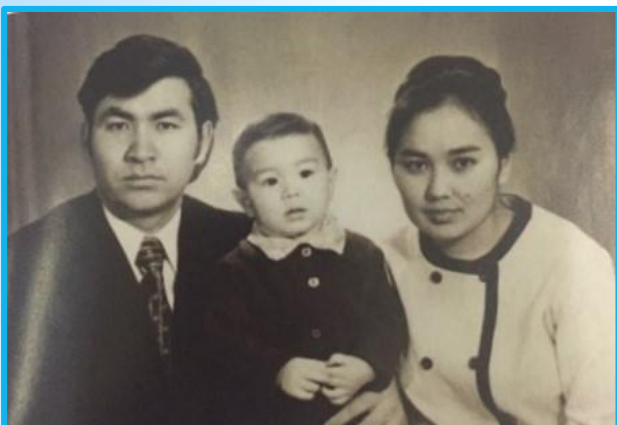
«Жар жағасында» кітабына философиялық новеллалар мен эсселер енген.

«Адам- зат »кітабында адам болмысы туралы білім саласы- философиялық антропологияға арналған.

«Прошлое в настоящем» в книге казахского философа и писателя Г. Есима описываются события, коренным образом повлиявшие на судьбы миллионов людей- наших соотечественников.

Суреттер сыр
шертеді

Ғ. Есім отбасы
және
әріптестерімен
бірге түскен
естеліктері

Назарларыңызға рақмет!

Дайындағандар: Айдарханова А.К.

Балхашева А.М.